

نکاتی درباره طرح انواع سوالات

سوالات چند گزینه‌ای (Multiple Choice)

- ۱- در طراحی سوال از جمله‌بندی‌های دقیق استفاده شود.
- ۲- تا جای ممکن کلمه‌ها در بدنه سوال گنجانده شوند و از تکرارشان در گزینه‌ها پرهیز شود.
- ۳- بدنه سوال با جای خالی شروع نشود مگر درجایی که هدف سوال سنجش اطلاعاتی درباره ابتدای جمله است. (مانند کلمات پرسشی)
- ۴- تمام گزینه‌های انحرافی به نوعی موجه باشند و هیچکدام بدون دلیل و به راحتی کنار گذاشته نشوند.
- ۵- طول گزینه‌ها تا حد امکان یکسان باشد یا دو به دو هم طول باشند.
- ۶- از آنجایی که هدف از آزمون سنجش دانش و مهارت‌های زبانی دانش‌آموزان است نه سنجش هوش و یا اطلاعات عمومی آنها، از طرح پرسشهایی که به نوعی هوش و یا اطلاعات عمومی آنها را می‌سنجد اجتناب شود.
- ۷- از کاربرد **double negative** که هوش و دقت دانش‌آموز را می‌سنجد نه توانش و کنش زبانی او، را پرهیز شود.
- ۸- از فریب دانش‌آموزان در انتخاب گزینه‌ها اجتناب شود.
- ۹- در جاهایی که ممکن است چیش گزینه‌ها نظم منطقی داشته باشد.
- ۱۰- از به کاربردن "همه موارد" یا "هیچ کدام" تا جای امکان اجتناب شود.
- ۱۱- تا جای ممکن سطوح شناختی متفاوت را در نظر بگیرید.
- ۱۲- آیتم‌ها از نظر گرامری متجانس و با بدنه سوال در توازن باشد.
- ۱۳- گزینه‌های پاسخ پراکنده و بدور از الگوی خاص چیده شوند.
- ۱۴- فقط یک گزینه درست یا بهترین پاسخ باشد.
- ۱۵- از گذاشتن سرنخ‌های اضافه در یافتن پاسخ پرهیز کنید.

۱۶- هیچ گزینه‌ای از نظر گرامری غلط نباشد.

۱۷- مگر در موقع ضرورت (مثلاً انتخاب کلمه پرسشی مناسب) بدنه سوال با جای خالی شروع نشود.

۱۸- اگر در سوالی NOT وجود دارد حتماً بولد و زیرخط دار شود.

صحیح / غلط (True / False)

- ۱- سوالهای صحیح/ غلط باید قطعاً یا صحیح یا غلط باشند.
- ۲- این سوالات باید تا حد امکان واضح باشند.
- ۳- در هر آیتم تنها یک ایده مشخص مطرح شده باشد.
- ۴- پاسخ به سوالات نیازمند اطلاعات غیر زبانی خاص و یا معلومات عمومی نباشد بلکه به دانش زبانی دانش‌آموز در حیطه اهداف درس مربوط باشد.
- ۵- از آنجایی که در این نوع سوالات فهم و استدلال دانش‌آموزان از یک جمله، مهم است نه قدرت به یاد آوری مطالب، از برداشتن عین جمله از یک متن پرهیز شود.
- ۶- از کاربرد واژگان غیرمتعارف پرهیز کنید.
- ۷- از کاربرد کلماتی چون never, always, impossible, ...، مگر به ضرورت محتوای متن پرهیز شود.

سوالات جور کردنی (matching)

- ۱- اطلاعات لازم برای پاسخگویی این قسمت به طور شفاف در راهنمای سوال آمده باشد، مثلاً این که پاسخ‌ها کجا نوشته شوند، چند آیتم اضافه وجود دارد یا هر آیتم را چند بار می‌توان به کار برد.
- ۲- تعداد آیتم‌های ستون کامل کردنی یک یا دو مورد بیش از ستون پایه باشد.
- ۳- در ستون مکمل از آیتم‌های همگن و متجانس استفاده شود.
- ۴- در صورت امکان آیتم‌ها با نظم منطقی مرتب شوند.

- ۵- پاسخ به سوالات نیازمند دانش عمومی غیر زبانی نباشد.
- ۶- از گذاشتن سرنخ‌های غیر لازم گرامری و ... برای یافتن پاسخ پرهیز شود.
- ۷- آیتم‌ها تا حد ممکن خلاصه شوند.
- ۸- با حذف قسمت‌های اضافه زمان پاسخگویی متعادل شود.

سوالهای کامل کردنی

- ۱- صرفا واژگان مهم از بدنه سوال حذف شود.
 - ۲- از حذف کلمه‌های غیر لازم خودداری شود.
 - ۳- بافت لازم برای یافتن پاسخ وجود داشته باشد. حذف به صورتی نباشد که اصل معنا نامفهوم باشد و جمله قابل بازیابی نباشد.
 - ۴- پاسخ تا جای ممکن به یک کلمه یا عبارت محدود شود.
 - ۵- جاهای خالی از نظر طول تقریباً یکسان باشند.
- نکته قابل توجه این است که در رویکرد ارتباطی، سوالات باید بافتمند و از نظر ارتباطی معنادار و مرتبط به زندگی واقعی باشند. اما این به آن معنا نیست که ما نتوانیم مثلاً از سوالات چهارگزینه‌ای استفاده نماییم. تفاوت در این جاست که بدنه سوالات چهار گزینه‌ای، دیگر به صورت آیتم‌های مجزا نیستند بلکه در قالب یک متن ارتباطی همچون **conversation** ارائه می‌شوند.



سیده طاهره خادم

دبیرخانه زبان انگلیسی